

CYFARFOD	Y CYNGOR LLAWN
DYDDIAD	1 Mai 2014
TEITL YR ADRODDIAD	Cydbwysedd Gwleidyddol Y Cyngor
PWRPAS	Adolygiad Blynyddol o Gydbwysedd Gwleidyddol y Cyngor
ARGYMHELLIAD	Dyrannu Seddau ar Bwyllgorau'r Cyngor
AWDUR	Geraint George, Pennaeth Gwasanaethau Democraidd

1. CYFLWYNIAD

- 1.1 Yn 2013/14, cyflwynwyd 2 adroddiad gerbron y Cyngor yn adolygu cydbwysedd gwleidyddol y Cyngor.
- 1.2 Yn sgil yr adroddiadau hynny, mae cydbwysedd gwleidyddol y Cyngor fel a ganlyn:

Plaid Cymru	37
Annibynnol	18
Llais Gwynedd	14
Llafur	4
Democratiaid Rhyddfrydol	2
Aelod Unigol	0

2. DYRANIAD Y SEDDAU AR BWYLLGORAU

- 2.1 I atgoffa'r aelodau, nodir yma'r pedair prif reol yn Neddf Llywodraeth Leol a Thai 1989 ynglŷn â dyrannu seddau:-
- 2.2 (a) Ni chaiff pob sedd ar bwyllgor ei dyrannu i'r un grŵp gwleidyddol;
- (b) Rhaid dyrannu mwyafrif y seddau ar bwyllgor i grŵp gwleidyddol os yw nifer y personau sy'n perthyn i'r grŵp yn fwyafrif o aelodau'r Cyngor;
- (c) Yn amodol ar baragraffau (a) a (b) uchod, bydd nifer y seddau ar y pwyllgorau cyffredin a ddyrennir i bob grŵp gwleidyddol yr un fath â'r nifer o'r holl seddau sydd gan aelodau'r grŵp hwnnw ar y Cyngor;
- (ch) Yn amodol ar (a),(b) ac (c) uchod, bydd nifer y seddau ar bwyllgor a ddyrennir i bob grŵp gwleidyddol yr un gyfran o'r seddau ar y pwyllgor â'r nifer o seddau sydd gan aelodau'r grŵp hwnnw ar y Cyngor.
- 2.3 Er mwyn sicrhau y glynir wrth y rheolau hyn, mae'r Cyngor wedi bod yn ymdrin â phwyllgorau mewn blociau gwahanol yn y gorffennol. Mae hyn yn ei gwneud yn haws i sicrhau y glynir wrth reol (c) ym mharagraff 2.2 uchod hefyd.

3. CADEIRYDDIAETHAU AC IS-GADEIRYDDIAETHAU

- 3.1 Er mwyn ymateb i ofynion Mesur Llywodraeth Leol (2011) o ran dyrannu'r cadeiryddiaethau ac is-gadeiryddiaethau, rhennir y pwyllgorau i flociau ar

wahân.

- 3.2 Yn unol â gofynion adrannau 66-75 Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011, mae'n ofynnol dyrannu cadeiryddiaethau'r pwyllgorau craffu er mwyn sicrhau, cyn belled ag y bo modd, fod cydbwysedd gwleidyddol yn cael ei adlewyrchu yn y cadeiryddiaethau hynny, a bod y grwpiau nad ydynt yn cael eu cynrychioli ar y weithrediaeth yn cael cyfran deg o'r cadeiryddiaethau.
- 3.3 Yr unig bwyllgorau y mae eu cadeiriau i'w dyrannu ar sail cydbwysedd gwleidyddol yw'r Pwyllgorau Craffu. Yn unol â chytundeb Grŵp Busnes y Cyngor, dyrennir y cadeiriau fel a ganlyn i adlewyrchu'r arferiad i'r is-gadeiryddion gamu i'r gadair yn naturiol:
Corfforaethol	Plaid Cymru
Cymunedau	Annibynnol
Gwasanaethau	Llais Gwynedd
- 3.4 Yn unol ag adran 83 o'r Mesur, ni chaiff cadeiryddiaeth y pwyllgor Archwilio fod yn aelod o grŵp gwleidyddol sy'n cael ei gynrychioli ar y weithrediaeth.
- 3.5 Argymhellir fod y dyraniad i gadeiryddiaethau, i gyd-fynd â'r rheolau statudol, yn aros yn gyson gyda'r dyraniad a fu yn 2013/14.
- 3.6 Nid oes unrhyw ddarpariaeth statudol na chyfansoddiadol yn rheoli'r penodiadau i'r is-gadeiryddiaethau nac i gadeiryddiaethau gweddill y pwyllgorau (heblaw na chaiff aelod o'r weithrediaeth gadeirio'r Pwyllgor Trwyddedu).
- 3.7 Fodd bynnag, mae'r synnwyr o is-gadeiryddion yn camu i gadeiriau y pwyllgorau craffu wedi ei drafod gan y Grŵp Busnes a chafwyd cytundeb y byddent yn cael eu rhannu rhwng grwpiau Plaid Cymru, Annibynnol a Llais Gwynedd fel bod modd camu i'r cadeiriau'n ddi-rwystr maes o law.
- 3.7 Y pwyllgorau eu hunain fydd yn ethol eu cadeirydd yn yr achosion hyn yn amodol ar y rheolau gweithdrefn sy'n cyfyngu tymor Cadeirydd i 2 flynedd.

4. ARGYMHELLIAD

- 4.1 Gofynnir i'r Cyngor:
- fabwysiadu'r dyraniad yn Atodiad A, sydd yn gyson â'r hyn a fabwysiadwyd ar 5 Rhagfyr 2013
 - ddirprwyo'r hawl i'r Pennaeth Gwasanaethau Democraidaidd wneud penodiadau i'r pwyllgorau ar sail cydbwysedd gwleidyddol ac yn unol â dymuniadau'r grwpiau gwleidyddol
 - mabwysiadu cadeiryddiaethau'r pwyllgorau craffu ar sail cydbwysedd gwleidyddol, fel a ganlyn:

Pwyllgor Craffu Corfforaethol	Plaid Cymru
Pwyllgor Craffu Cymunedau	Annibynnol
Pwyllgor Craffu Gwasanaethau	Llais Gwynedd

PWYLLGORAU CRAFFU

	Plaid Cymru	Annibynnol	Llais Gwynedd	Llafur	Democratiaid Rhyddfrydol	Aelod Unigol
Corfforaethol	9	4	3	1	1	
Cymunedau	9	4	3	1	1	
Gwasanaethau	9	4	4	1		
Archwilio	9	5	3	1		0

PWYLLGORAU ERAILL

	Plaid Cymru	Annibynnol	Llais Gwynedd	Llafur	Democratiaid Rhyddfrydol	Aelod Unigol
Gwasanaethau Democratiaeth	7	4	3	1		
Cynllunio	7	3	3	1	1	
Trwyddedu Canolog	7	4	4	0		
Iaith	8	4	3			
Penodi Prif Swyddogion	7	4	2	1	1	
Apelau Cyflogaeth	4	1	1	1		

Nifer y seddau	76	37	28	8	4	0	154
-----------------------	-----------	-----------	-----------	----------	----------	----------	------------

	Plaid Cymru	Annibynnol	Llais Gwynedd	Llafur	Democratiaid Rhyddfrydol	Aelod Unigol
Pensiynau	3	2	1		1	
CYSAG	3	2	2			
Cydbwyllgor Ymgynghorol Lleol	6	2	2	1		
Cydbwyllgor Addysg Anghenion Arbennig	4	2	1			
Pwyllgor Polisi Cynllunio ar y Cyd	4 (3 sedd ac un eilydd)	2	1	1		0

Cyfanswm y Seddau	96	47	36	10	5	0	194
--------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	----------	----------	------------